

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेमधील
राज्यातील सर्व १३०११ मिनी अंगणवाडी
केंद्रांचे अंगणवाडी केंद्रांमध्ये श्रेणीवर्धन
करण्यास मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एबावि-२०२२/प्र.क्र.१७५/का.६
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- १० जानेवारी, २०२४

- संदर्भ:-** १) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ११/२/२०२२-CD-1 दिनांक १०.५.२०२३
२) मा. मुख्यसचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय समितीच्या दिनांक ८.८.२०२३
रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त
३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.११/११/२०२३-CD/1 दि. २५.९.२०२३.

प्रस्तावना :-

राज्यात एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत १०४ नागरी व ४४९ ग्रामीण/आदिवासी असे एकूण ५५३ प्रकल्प कार्यान्वित असून त्याअंतर्गत ९७४७५ अंगणवाडी केंद्र व १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्र अशी एकूण ११०४८६ अंगणवाडी केंद्रे मंजूर आहेत. केंद्र शासनाने दि.१०.०५.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये सर्वच १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्रांचे रुपांतर अंगणवाडी केंद्रांमध्ये करण्याच्या अनुषंगाने प्रस्ताव सादर करण्याच्या सुचना दिलेल्या होत्या. त्यानुषंगाने मा. मुख्यसचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय समितीने घेतलेल्या निर्णयानुसार याबाबत येणाऱ्या आर्थिक खर्चाच्या तपशीलासह प्रस्ताव केंद्र शासनास सादर करण्यात आला होता. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन क्र. ३ येथील पत्रान्वये राज्यातील सर्व १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्रांचे अंगणवाडी केंद्रांमध्ये श्रेणीवर्धन करण्यास व त्याकरीता केंद्र व राज्य हिश्याखाली येणाऱ्या खर्चास मान्यता दिलेली आहे. केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेनुसार एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतील राज्यातील सर्व १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्रांचे अंगणवाडी केंद्रांमध्ये श्रेणीवर्धन करण्यास मान्यता देण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतील राज्यातील सर्व १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्रांचे अंगणवाडी केंद्रांमध्ये श्रेणीवर्धन करण्यास व त्यानुषंगाने येणाऱ्या अतिरिक्त खर्चास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. मिनी अंगणवाडी केंद्राचे अंगणवाडी केंद्रामध्ये रुपांतर करण्यात येत असल्याने विविध घटकांच्या बाबतीत खालील निकषांप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी:-

१) मानधन:-

राज्यातील सर्व १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्रांचे अंगणवाडी केंद्रात श्रेणीवर्धन केल्यामुळे मिनी अंगणवाडी सेविकेचे अंगणवाडी सेविकेमध्ये श्रेणीवर्धन करून त्यांना अंगणवाडी सेविका या पदाकरीता देय असलेल्या मानधनानुसार यापुढे मानधन अदा करण्यात यावे. तसेच या अंगणवाडी केंद्राकरिता प्रत्येकी १ या प्रमाणे १३०११ अंगणवाडी मदतनीसांची पदे निर्माण होत असून सदर पदे भरण्याबाबतची नियमाप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी. प्रस्तुत प्रकरणी येणारा खर्च प्रचलित कार्यपद्धती विचारात घेऊन केंद्र हिस्सा त्यास समरूप राज्य हिस्सा व अतिरिक्त राज्य हिश्याखाली भागविण्यात यावा.

२) मुख्यसेविका / पर्यवेक्षिका :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत प्रति २५ अंगणवाडी केंद्राकरिता मुख्यसेविका/पर्यवेक्षिका यांचे १ पद मंजूर आहे. त्यानुसार १३०११ मिनी अंगणवाडी केंद्राचे रुपांतर नियमित अंगणवाडी केंद्रात होत असल्याने प्रति २५ अंगणवाडी केंद्रासाठी १ मुख्यसेविका / पर्यवेक्षिका याप्रमाणे एकूण ५२० पदे निर्माण करण्यास मंजूरी देण्यात येत असून त्यानुषंगाने यांसदर्भातील पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात यावी. त्यानुषंगाने सदर पदांच्या वेतनाकरिता येणारा खर्च प्रचलित कार्यपद्धती विचारात घेऊन वेतनाबाबतच्या अतिरिक्त राज्य हिश्याखाली भागविण्यात यावा.

३) साडी-गणवेश:

प्रस्तुत अंगणवाडी केंद्रांमधील नवनिर्मित १३०११ अंगणवाडी मदतनीसांना देखील सध्याच्या प्रचलित नियमानुसार साडी/गणवेश करिता विहित केलेली रक्कम रु.१०००/- (वार्षिक प्रति नग रु.५०० प्रमाणे एकूण २ नगाकरिता) अनुज्ञेय राहिल. त्याकरिता येणारा खर्च प्रचलित कार्यपद्धती विचारात घेऊन केंद्र हिस्सा व त्यास समरूप राज्य हिश्याखाली भागविण्यात यावा.

४) अंगणवाडी प्रशासकीय खर्च:-

प्रस्तुत अंगणवाडी केंद्रांकरिता वार्षिक प्रशासकीय खर्च प्रति अंगणवाडी केंद्र रु. २०००/- याप्रमाणे निधी अनुज्ञेय राहिल. त्याकरिता येणारा खर्च प्रचलित कार्यपद्धती विचारात घेऊन केंद्र हिस्सा व त्यास समरूप राज्य हिश्याखाली भागविण्यात यावा.

५) मेडिसीन किट:-

प्रस्तुत अंगणवाडी केंद्रांकरिता मेडिसीन किटकरीता प्रति अंगणवाडी केंद्र वार्षिक खर्च रु. १५००/- याप्रमाणे निधी अनुज्ञेय राहिल. त्याकरिता येणारा खर्च प्रचलित कार्यपद्धती विचारात घेऊन केंद्र हिस्सा व त्यास समरूप राज्य हिश्याखाली भागविण्यात यावा.

६) फर्निचर:-

प्रस्तुत अंगणवाडी केंद्रांकरिता केंद्र शासनाने निर्देशित केल्याप्रमाणे प्रत्येक अंगणवाडी केंद्राला फर्निचर करिता ५ वर्षांतून एकदा रु. १०,०००/- इतका निधी अनुज्ञेय राहिल. त्याकरिता येणारा खर्च प्रचलित कार्यपद्धती विचारात घेऊन केंद्र हिस्सा व त्यास समरुप राज्य हिश्याखाली भागविण्यात यावा.

३. राज्यातील मिनी अंगणवाडी केंद्रांचे अंगणवाडी केंद्रामध्ये श्रेणीवर्धन करण्याबाबतच्या सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी तात्काळ करण्यात यावी. त्यानुसार आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी सर्व क्षेत्रिय यंत्रणांना आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना देण्यात याव्यात.

४. प्रस्तुत प्रकरणी केंद्र हिश्यास समरुप राज्य हिश्याखाली व अतिरिक्त राज्य हिश्याखाली येणाऱ्या अतिरिक्त खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुसार येणारा खर्च हा त्या त्या बाबींकरिता संबंधित लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध करून देण्यात येत असलेल्या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

५. सदर शासन निर्णय मा.मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १९.१२.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०११०१७४३१८१७३० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. रा. ठाकूर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा.उपमुख्यमंत्री(गृह) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री(वित्त) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, रायगड भवन, नवी मुंबई.
- १०) आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ११) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
- १२) सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

- १३) सर्व जिल्हाधिकारी
- १४) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- १५) सर्व विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास)
- १६) सर्व जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी(महिला व बाल विकास),जिल्हा परिषद
- १७) सर्व जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी
- १८) सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण/नागरी/आदिवासी) प्रकल्प
- १९) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- २०) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- २१) निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी,मुंबई.
- २२) निवड नस्ती -का-६